

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مباحث الفاظ در اصول فقه

مؤلفان: مؤلفان: دکتر مهران - عفتی

دکتر علی پورجواسری

دکتر کرم جانی پور

اعضاء هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج

(کتاب درسی دوره کارشناسی رشته حقوق)

 شورای عالی فقه	
سرشناسه	جعفری، مهران، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	مباحث الفاظ در اصول فقه / تألیف مهران جعفری و علی پورجوهری و کرم جانی پور
مشخصات نشر	یاسوج: انتشارات فاطمیه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۱۶ ص.
شابک	978-964-10-5785-7 : ۲۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۱۴ - ۱۱۶.
موضوع	اصول فقه -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	Islamic law -- Interpretation and construction -- Study and teaching (Higher)
موضوع	اصول فقه -- آزمون ها و تمرین ها (عالی)
موضوع	Islamic law -- Interpretation and construction -- Examinations, questions, etc. (Higher)
موضوع	مباحث الفاظ
موضوع	Semantics (Islamic law)
رده بندی کنگره	BP۱۵۵/ج۶۲۲/۲۹۷
رده بندی دیویی	۳۱۰/۷۰۰/۷
شماره کتابشناسی ملی	۵۵،۴۶۲۸

عنوان: مبحث الفاظ در اصول فقه.

مؤلفان: دکتر مهران جعفری - دکتر علی پورجوهری

ناشر: انتشارات فاطمیه یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج

تلفن انتشارات فاطمیه یاسوج ۰۷۴۳۳۴۵۱۰۱

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۸ / شابک: 978-964-10-5785-7

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال / حق چاپ و نشر این اثر برای ناشر محفوظ است.

ISBN:978-964-10-5785-7



9 789641 057857

فهرست مطالب

موضوع

صفحه

پیشگفتار.....ز

بخش اول: الفاظ..... ۱۲

فصل اول: پیشر - رأمد..... ۱۳

امر اول: تعریف علم اصول..... ۱۳

اقسام حکم شرعی:..... ۱۴

امر سوم: فایده علم اصول..... ۱۵

امر چهارم: تقسیم بندی مباحث اصول..... ۱۵

امر پنجم: کاربرد علم اصول فقه در حقوق..... ۱۶

بحث الفاظ..... ۱۸

الف - حقیقت وضع:..... ۱۸

ب - وضع تعینی و تعینی:..... ۱۹

د - تقسیم الفاظ..... ۱۹

لفظ مختص..... ۱۹

- ۱۹..... لفظ دارای چند معنا
- ۲۲..... علامتهای حقیقت و مجاز:
- ۲۴..... اقسام حقیقت
- ۲۶..... در مورد اجتماع چند نوع حقیقت، کدام مقدم است؟
- ۲۹..... سوالات تشریحی:
- ۲۹..... سؤالات چند گزینه‌ای
- ۳۳..... اصول لفظی:
- ۳۳..... شک در لفظ و گمراهی باشد:
- ۳۳..... اصول لفظیه عبارتند از:
- ۳۳..... ۱- اصاله الحقیقه:
- ۳۴..... ۲- اصاله العموم:
- ۳۴..... ۳- اصاله الاطلاق:
- ۳۵..... ۴- اصاله عدم التقدير:
- ۳۵..... ۵- اصاله الظهور:
- ۳۶..... دلیل حجیت اصول لفظی:
- ۳۷..... مترادف و اشتراک:
- ۳۸..... سوالات تشریحی

سؤالات چند گزینه‌ای: ۳۸

پاسخنامه: ۳۹

فصل دوم: مفاهیم ۴۰

مفاهیم ۴۰

۱- معنای کلمه مفهوم: ۴۰

۲- نزاع در حقیقت مفهوم: ۴۱

۳- اقسام مفهوم: ۴۱

اقسام مفهوم مخالف عبارتند از: ۴۲

۱- مفهوم شرط ۴۲

سؤالات تشریحی: ۴۶

سؤالات چند گزینه‌ای: ۴۷

پاسخنامه: ۵۰

۲- مفهوم وصف ۵۱

بررسی مفهوم وصف از نظر اصولیون و در متون قانونی ۵۲

مواردی که وصف مفهوم ندارد ۵۳

۱- وصفی که علت انحصاری حکم نیست ۵۳

۲- وصف غالبی ۵۳

۵۳ ۳- وصف توضیحی و تاکید

۵۴ ۳- مفهوم غایت

۵۶ ۴- مفهوم حصر

۵۷ ۵- مفهوم عدد

۵۹ ۶- مفهوم لقب

۶۰ فصل دوم: دلالت اقتضاء، تنبیه و اشاره

۶۰ دلالت اقتضاء: تنبیه، اشاره

۶۰ جایگاه این دلالت‌ها:

۶۱ ۱- دلالت اقتضاء:

۶۱ ۲- دلالت تنبیه یا ایحاء:

۶۳ ۳- دلالت اشاره:

۶۴ سؤالات تشریحی:

۶۴ سؤالات چند گزینه‌ای:

۶۶ پاسخنامه:

۶۷ فصل چهارم: عام و خاص

۶۷ مقدمه

۶۷	 اقسام عام:
۶۷	 ۱- عام استغراقی:
۶۸	 ۲- عام مجموعی:
۶۸	 ۳- عام بدلی:
۶۹	 ۱- الفاظ عموم:
۷۰	 ۲- تقسیمات و تخصص:
۷۱	 ۵- آیا اجمال و تخصص به عام سرایت می کند؟
۷۱	 مقدمه:
۷۱	 مجمل بر دو قسم است:
۷۲	 اقسام شبهه مفهومی:
۷۲	 ۱ - دوران میان اقل و اکثر:
۷۲	 ۲ - دوران امر بین متباینین:
۷۳	 ۱-مخصص متصل و تردید میان اقل و اکثر:
۷۴	 ۲-مخصص منفصل و تردید میان اقل و اکثر:
۷۵	 ۳ - دوران بین متباینین:
۷۵	 شبهه مصداقیه:
۷۶	 سوالات تشریحی:

۷۶ سؤالات چند گزینه‌ای:

۸۲ پاسخنامه:

۸۳ ۶- عدم تمسک به عام قبل از جستجوی از مخصص:

۸۴ ۷- آوردن ضمیری که به بعضی از افراد عام بر می‌گردد:

۸۵ ۸- آمدن استثناء بعد از چند عام:

۸۶ ۹- تخصیص عام به وسیله مفهوم:

۸۷ الف تخصیص عام بوسیله مفهوم موافق:

۸۷ ب - تخصیص عام بوسیله مخالف:

۸۹ ۱۱- دوران بین مخصص و نسخ:

۹۲ سؤالات تشریحی:

۹۳ سؤالات چند گزینه‌ای:

۹۵ پاسخنامه:

۹۶ فصل پنجم: مطلق و مقید

۹۶ مطلق و مقید

۹۶ مسئله اول: معنای مطلق و مقید

۹۷ نکته اول

۹۷ نکته دوم

- ۹۷..... اطلاق افرادی
- ۹۸..... اطلاق احوالی
- ۹۹..... مسئله دوم: اطلاق در جملات
- ۹۹..... مسئله سوم: آیا اطلاق به سبب وضع است؟
- ۱۰۰..... مسئله چهارم: مقدمات حکمت
- ۱۰۱..... اول: امکان اطلاق و تقیید
- ۱۰۱..... دوم: نبودن قرینه بر تقیید
- ۱۰۲..... سوم: گوینده در مقام باد یا بادیه
- ۱۰۳..... ۱- قدر متیقن در مقام مخاطب باشد
- ۱۰۳..... الف قدر متیقن در مقام مخاطب
- ۱۰۳..... ب قدر متیقن خارج از مقام مخاطب
- ۱۰۴..... ۲- انصراف:
- ۱۰۴..... الف- انصراف بدوی یا ابتدائی
- ۱۰۴..... ب- انصراف ناشی از ظهور لفظ و کثرت استعمال
- ۱۰۵..... مسئله پنجم: مطلق و مقید متباینان
- ۱۰۸..... سؤالات تشریحی:
- ۱۰۸..... سؤالات چند گزینه‌ای:

۱۱۲ پاسخنامه

۱۱۳ منابع و مأخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار

حمد و سپاس خداوند متعال را که سخنوران از ستودن او عاجزند و حسابگران از شمارش نعمت های او ناتوان و تلاش گران از ادای حق او در مانده اند.

درد و سلام بی پایان بر پیامبر خاتم حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله) و بر خاندان پاک و مطهر او خصوصاً بر حضرت بقیه الله الاعظم، حضرت حجه بن الحسن العسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف

با توجه به اینکه بحث اصول فقه در کتابهای اصول معمولاً همراه با پیچیدگیهایی عنوان می شود و فهم آن برای دانشجویان سنگین است، لذا مهم ترین ویژگیهای این کتاب عبارت است از:

۱- منظور از مصنف در متن کتاب علامه مظهر میباشد.

۲- در بیان مطالب، سعی بر آن بوده که مطالب به شکلی روان و بدون پیچیدگی ارائه گردد.

۳- با توجه به سر فصل جدید رشته فقه و سبانی - فقه اسلامی که مباحث حقوقی زیادی در آن آمده است، در این کتاب سعی شده است که در آن مباحث حقوقی نیز همراه با مثال آورده شود.

۴- در پایان هر فصل سؤالاتی تشریحی و تستی، به صورت طبقه بندی شده و موضوعی ذکر گردیده است.

امید است مجموعه حاضر مورد استفاده دانشجویان و پژوهشگران گرامی قرار گیرد. خداوند

مهربان را بر توفیق انجام این کار سپاسگزارم.

و من الله التوفیق

دکتر مهران جعفری

۱۳۹۷